

Таким образом, рассмотрев только некоторые проблемы юридической социологии, мы увидели, насколько обширна проблемная область данной смежной дисциплины. Повседневная социально-правовая практика порождает множество социальных феноменов, которые могут быть поняты только на стыке юриспруденции и социологии.

ЛИТЕРАТУРА

1. Грибакина Э. Н. Актуальные проблемы юридической социологии / Э. Н. Грибакина // Социология и право. – 2001. – № 2. – 39с.
2. Сивирин Б. С. Проблемы современной социологии / Б. С. Сивирин // Социально-гуманитарные знания. – 2002. – № 8. – 177с.
3. Яшин И. Д. Основы социологии / И. Д. Яшин. – К.: Основы, 2005. – 365 с.
4. Шереги Ф.Э. Социология права: прикладные исследования / Ф.Э.Шереги. – Москва, 2002. – 447 с.

*О. Грезіна,
студентка III курсу
Економіко-правового коледжу
Науковий керівник: Т. О. Крижановська,
кандидат філософських наук, доцент,
Міжнародний гуманітарний університет*

СВЯТО-ПОКРОВСЬКИЙ МОНАСТІР – ВИДАТНА ПАМ'ЯТКА ІСТОРІЇ І КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

Сучасна історична наука приділяє багато уваги дослідженню виникнення пам'яток української історії і культури. Свято-Покровський монастир – одна з таких видатних пам'яток України. Вчені називають цей монастир серцем Харкова. Це те місце, навколо якого в середині XVII століття зароджувалося духовне життя мегаполісу. Актуальність цієї теми полягає у тому, що серед вчених немає спільної думки щодо процесу виникнення Свято-Покровського монастиря, як першої духовної установи на території Харкова. Також серед наукової спільноти існує багато різних, протиставлених міркувань щодо першої території знаходження монастиря та його цінності серед інших храмів. Ця тема невичерпна, актуальна та дуже цікава, бо кожного року знаходяться нові джерела інформації і, нові знахідки, які суперечать одна одній. Дослідженням цієї теми займалися такі вчені як: Жукова І.М., Марченко О.Д., Морозова Л.Г., та інші [1, с. 325].

Метою доповіді є дослідження історії Свято-Покровського монастиря, як видатної пам'ятки України. Виходячи з цього, ми ставимо перед собою наступні завдання: – проаналізувати різні версії історії побудови Свято-Покровського монастиря; – дати характеристику монастирю – як осередку освіти і науки Харкова.

Викладач Харківського інституту Жукова І.М. у своїй науковій роботі, присвяченій Свято-Покровському монастирю, виклала матеріал власного дос-

лідження. Її міркування полягали у наступному. До побудови Покровського храму всі харківські слобідки вже мали свої церкви. У Залопанській і Захарківській слободах їх було аж по дві. Усі церковні споруди були дерев'яними. І тільки в 1685-1688 роках було збудовано перший цегляний храм Харкова – Успенський собор. У цей же період за північним міським валом неподалік від Московських воріт виріс ще один цегляний храм – Свято-Покровський. І вже значно пізніше до нього приєдналась Озерянська церква. Вкупі вони створили єдиний церковний комплекс, який згодом і став осередком культури і науки Слобожанщини [1, с. 415].

Але серед науковців існує й інша думка. Наприклад, Марченко О.Д. багато років досліджував історію виникнення Свято-Покровського храму і знайшов докази того, що будівництво цього храму почалося у 1682 році. Більше 300 років тому на високому валу харківської фортеці піднявся вгору тонкий і вишуканий храм Покрови Пресвятої Богородиці. Як засвідчують історичні дані, Свято-Покровський храм став надією городян на захист і спасіння від зовнішніх ворогів. Освячений у 1689 році белгородським митрополитом Авраамієм, Свято-Покровський храм став основою для пізніше створеного на його території чоловічого монастиря, одного з чотирьох найвідоміших в Україні монастирів.

Озерянська церква, побудована на території чоловічого монастиря більше як 100 років тому, теж являє собою архітектурну пам'ятку минулого. Її було побудовано у базилічному стилі псевдо-візантійських архітектурних форм. За радянських часів її було перетворено на сховище обласного історичного архіву. Наслідки перебудови страшенно вражали, адже чиясь жорстока рука свідомо чи несвідомо вбивала величезні цвяхи кріплень прямо в очі святих. Реставрацію цих розписів доводилося розпочинати двічі. Коли роботи було вже майже завершено, на подвір'ї спалахнула пожежа, яка спричинила продовження руйнування [2, с. 70]. І хоча роботи ще дуже багато, храм діє. Щонеділі тут відбувається служба, бувають навіть іноземні делегації. Навіть атеїсти заходять, щоб помилуватись співом одного з найкращих церковних хорів України. Храм було побудовано на честь Озерянської ікони Божої Матері, яка вважалася харківською святинею. Ця ікона зберігалась у Курязькому монастирі і щороку урочистим хресним ходом переносилася сюди.

Що стосується освіти, то тут вчені прийшли до спільної думки, а саме до такої, що Свято-Покровський монастир став осередком науки і освіти Слобожанщини. На його базі відкрився перший харківський навчальний заклад – слов'яно-греко-латинська школа, яка згодом переросла в Харківський колегіум. У колегіумі викладали філософ Сковорода, художник Саблуков, диригент Ведель. Тут навчався перекладач «Іліади» Гнедич, перший клініцист Базилевич, перший електрофізик Петров, архітектор Ярославський. У колегіумі почала діяти перша харківська бібліотека [2, с. 63].

Атмосфера, яка панувала в монастирі, спонукала до розвитку ремесел та до благодійництва: там годували голодних, допомагали бідним. Монастир і колегіум допомагали один одному, бо на чолі їх стояла одна особа – ректор колегіуму був настоятелем монастиря. Монастир і колегіум стали могутнім фактором морально-просвітительського і культурного розвитку Харкова і Слобожанщини.

Як і кожна установа, Свято-Покровський монастир зазнавав і злетів, і падіння. Злет припав на другу половину сімнадцятого століття, яке відзначалось економічним і культурним піднесенням Слобожанщини. Це піднесення вплинуло не тільки на розвиток освіти, а навіть на зовнішній вигляд храму. Цей час ознаменувався появою значної кількості родинних артільей, які будували і розписували храми, дотримуючись власних традицій.

Втілення таких традицій у побудову монастирських споруд відчутне у Покровському храмі – двоповерховій триглавій будівлі, яка завершувалася дзвіницею. На нижньому поверсі розташовувалася тепла Трисвятительна церква, на верхньому – Покровська літня.

Виконано будівлю із великомірної литовської цегли. Архітектурна форма має поглиблення – аркади в нижній частині і світлові грані бань у верхній частині, що і надає споруді легкого вигляду. Нижня частина Покровського храму зазнала найбільших руйнувань, а саме – вівтарна частина, що мала форму шестигранника, перекритого зімкнутим цегляним сводом, і має дещо аскетичний вигляд, бо руйнування підвалин призвело до деформації стелі верхнього храму. І навіть металевий каркас покрівлі та металеві гани, вмуровані в стіни для міцності споруди, не допомагають запобігти руйнуванню [1, с. 411].

Храм переживав різні занепади. Вперше такий занепад відбувся в 1709 році, після відвідування Харкова царем Петром I під час будівництва нової харківської фортеці. Харків'яни змушені були молитись у слободах, а за Покровською церквою залишилось 87 дворів, вона стала самостійною і бідною. Злет у розвитку монастиря припадає на другу половину вісімнадцятого століття, коли в Харкові почалася реконструкція за проектом архітектора Квасова, для якої необхідно було відродити монастирські кордони. Харківський архітектор Васильєв розробив новий проект, запроєктувавши на подвір'ї монастиря архієрейський будинок, який і було зведено у класичному стилі. У XVIII-XIX століттях Покровський храм змінився у зв'язку з побудовою кам'яної дзвіниці, а з 1800 року він став кафедральним собором Харківської єпархії. Подальші роки стали періодом розквіту храму і розпочалися роботи по золоченню бань і хрестів, церковні розписи було виконано учителем Іллі Репіна, чугуєвцем Іваном Бунаковим [1, с. 418].

З другої половини XIX століття монастир розбудовується у класичному стилі: зводиться доходний будинок на Бурсацькому узвозі, службові будинки по вулиці Клочківській, монастирські крамниці, узпродовж вулиці Університетської, приміщення трапезної на честь Озерянської ікони. А в 1903 році на місці старого корпусу колегіуму виріс новий корпус келій, які і стали останніми монастирськими будовами [3, с. 503].

Розписи церков зникли назавжди, залишилися лише їх описи. Але доля людей була ще жахливішою: ченців вислали, дозволивши взяти з собою лише білизну, одяг і взуття. Про їх подальшу долю ми можемо лише здогадуватися.

Змінився час. Восьмого квітня 1990 року Покровський собор було знову освячено, там відбулася перша служба. У 1991 році на базі монастиря було відкрито товариство сестер милосердя та дитячу недільну школу. А 27 квітня 1992 року у Покровському храмі було зібрано Всеукраїнський собор Української

православної церкви, на якому обрано митрополита Київського і Всієї України Володимира [3, с. 516].

Отже, проаналізувавши викладені вище положення, можна дійти висновку, що дослідження Марченко О.Д. більш обґрунтовані ніж дослідження інших науковців. Згідно з його думкою Свято-Покровський монастир дійсно є першою духовною установою Харкова, видатною пам'яткою України. Зробивши вагомий внесок до освіти та культури Свято-Покровський монастир і сьогодні є серцем міста Харкова і видатною спорудою України. Його цінність серед інших храмів полягає у тому, що він являє собою архітектурну пам'ятку минулого. Храм було побудовано на честь Озерянської ікони Божої Матері, яка вважається харківською святинею, що має цілющі здібності.

Свято-Покровський монастир і надалі робитиме свій вагомий внесок не лише в культурні надбання нашої країни, а і в її духовність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Жукова І.М. Золота колекція історичних записок. – Донецьк: ООО «БАО», 2008. – 608 с.
2. Марченко О.Д. Видатна пам'ятка Харківщини / О.Д. Марченко // Історичні записки. – 2010. – Вип. 5. – С.60-88.
3. Морозова Л.Г. Історія та культура України. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – 718 с.

*Е. Густая,
студентка III курсу
Економико-правового коледжа
Научный руководитель: Л. А. Панкова,
кандидат философских наук, доцент,
Международный гуманитарный университет*

СОЦИАЛЬНОЕ ВРЕМЯ КАК ЗНАЧИМЫЙ ФАКТОР ЭМПИРИЧЕСКОЙ СОЦИОЛОГИИ

Изучение социального времени является очень актуальной темой в рамках эмпирической социологии. Многие учёные работают над этим вопросом, чтобы понять значение, происхождение и дальнейшее развитие социального времени. Социальное время является мерой изменчивости общественных процессов, исторически возникающих преобразований в жизни людей.

В эмпирической методологии внимание направлено на то, чтобы описать жестко определённую, приводящую к планируемому результату логику исследования, представить классический набор из нескольких методов сбора информации, сформулировать терминологию измерения и использовать методы обработки данных. Довольно часто данные процедуры носят преимущественно учебный характер – а именно, подаются как не проблемные, описываются чисто инструктивно, процедурно или схематично, из рассмотрения опускается вариативность решений в разных исследовательских ситуациях (например, не показывается специфика проблемы измерения и актуализации первичных данных в разных видах опроса, наблюдения, контент-анализе и др.). Из рассмот-